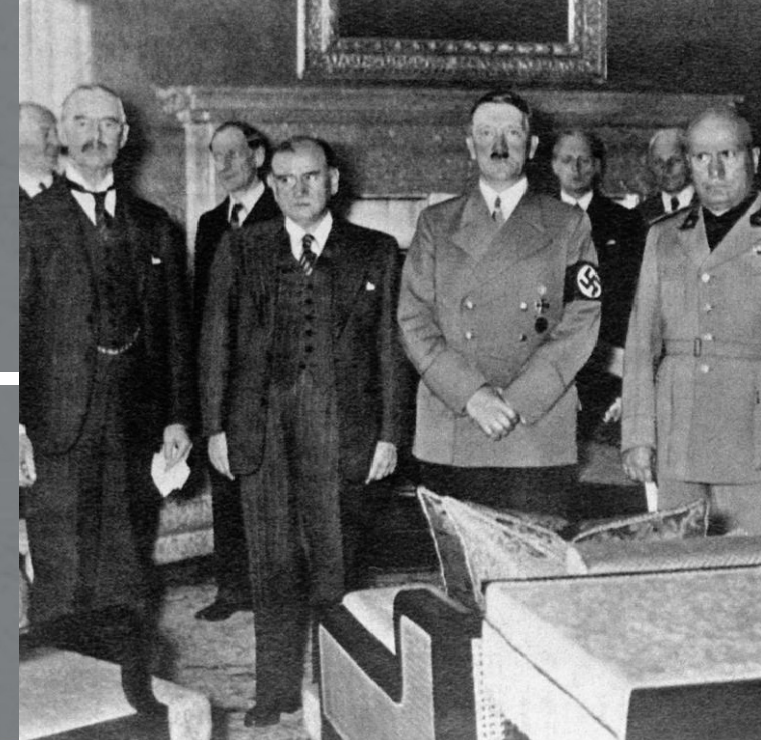

- územie zabraté Poľskom v novembri 1938
- územie zabraté Maďarskom po Mníchovskej dohode a Viedenskej arbitráži, stav k 15. 3. 1939
- územie pričlenené k župnému zriadeniu Tretej ríše
- Sudetská župa

TABUĽKA

Národnosť čs. občanov				podľa sčítania ľudu v roku 1921			
československá	nemecká	maďarská	ruská/ukrajinská	židovská	poľská	iná	spolu
8 760 937	3 123 568	745 431	461 849	180 855	78 853	25 871	13 374 364
Národnosť čs. občanov				podľa sčítania ľudu v roku 1930			
československá	nemecká	maďarská	ruská/ukrajinská	židovská	poľská	iná	spolu
9 688 770	3 231 688	691 923	549 169	186 642	81 737	49 636	14 479 565

spoločenský rozvrat, abdikácia prezidenta Beneša, vyhlásenie autonómie Slovenska a Podkarpatskej Rusi, odbúravanie demokratického zriadenia a odstúpenie ďalších území Poľsku a Maďarsku. Agóniu tzv. druhej republiky ukončil 14. marca 1939 vznik Slovenského štátu a následná nemecká okupácia Čiech a Moravy.

POVEDALI O MNÍCHOVSKEJ DOHODE:

„Je to pre nás katastrofa, ktorú sme si nezaslúžili. Podrobujeme sa a budeme sa snažiť zaistiť svojmu národu pokojný život. Nevieť, či budú mať vaše krajiny [Veľká Británia a Francúzsko] prospech z rozhodnutia učiného v Mníchove. Určite však nie sme poslední, po nás to postihne i iných.“

Edvard Beneš, československý prezident

„Británia a Francúzsko mali na výber medzi vojnou a hanbou. Vybrali si hanbu a budú mať vojnu.“

Winston Churchill, britský politik

MNÍCHOVSKÁ DOHODA V ČÍSLACH

- V bojoch s nacistickými teroristami padlo **105** príslušníkov čs. ozbrojených síl.
- ČSR prišla o **28 680** km² s **3 635 392** obyvateľmi.
- Do oklieštenej ČSR sa vysťahovalo **114 000** Čechov, **11 500** nemeckých antinacistov, **7 000** Židov a približne tisíc osôb ďalších národností.

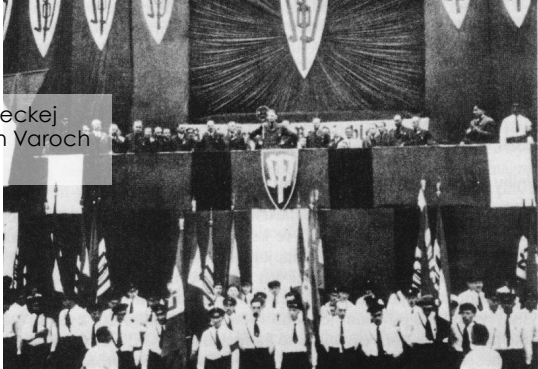
Zdroje fotografií: Vojenský historický archív Praha, MartinMarek.eu

MNÍCHOVSKÁ DOHODA 29. – 30. SEPTEMBER 1938

Mníchovská dohoda o odstúpení českých pohraničných oblastí (tzv. Sudet) a Petržalky Nemecku predstavovala vrchol politiky ústupkov agresívnemu nacistickému režimu, ktorou sa západné demokracie snažili zabrániť novej svetovej vojne. V skutočnosti však umožnili nemeckému diktátorovi Adolfovi Hitlerovi, aby upevnil svoje postavenie na domácej i medzinárodnej politickej scéne.

Zjazd Sudetonemeckej strany v Karlových Varoch (24.4.1938)

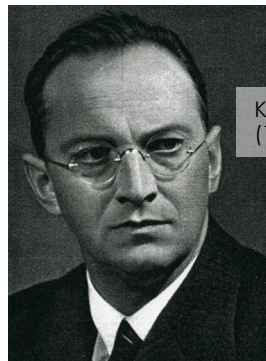

Jan Syrový (1888 - 1970)

Mobilizácia čs. armády

Konrad Henlein (1898 - 1945)

Sudetonemeckí teroristi

Budova, v ktorej bola podpísaná Mnichovská dohoda (29. - 30.9.1938)

SUDETSKÁ OTÁZKA

Od roku 1933 vládol v Nemecku nacistický režim, ktorý sa netajil územnými nárokmi voči susedným štátom. Medzi hlavné ciele nemeckého diktátora Adolfa Hitlera patrila likvidácia Československej republiky (ČSR), kde v roku 1935 získala v parlamentných voľbách najviac hlasov nacisticky a separatisticky orientovaná Sudetonemecká strana (SdP) pod vedením Konrada Henleina. Po nemeckej anexii (anšluse) Rakúska v marci 1938 sa Hitler rozhodol zničiť Československo bleskovým vojenským ťažením. Zároveň prikázal predstaviteľom SdP, aby kládli Československej vláde neprijateľné požiadavky. Dňa 24. apríla 1938 vyhlásil Henlein v Karlových Varoch program, v ktorom požadoval pre sudetských Nemcov úplnú politickú a kultúrnu autonómiu. Československo nemohlo Hitlerovým hrozbám úspešne čeliť bez diplomatickej a vojenskej podpory svojich západných spojencov. Britský premiér Neville Chamberlain a jeho francúzsky náprotivok Édouard Daladier sa však po tragických skúsenostiach z prvej svetovej vojny chceli vyhnúť ďalšiemu konfliktu s Nemeckom. Vzhľadom na to nabádali československého prezidenta Edvarda Beneša a predsedu vlády Milana Hodžu, aby sa so sudetskými Nemcami dohodli aj za cenu prijatia Karlovarského programu.

HITLEROVE POŽIADAVKY

Dňa 5. septembra 1938 súhlasila československá vláda s autonómiou pre sudetských Nemcov. Hitler však nechcel pripustiť mierové riešenie sudetskej otázky. Henlein na jeho príkaz ukončil rokovanie s Hodžovou vládou a 13. septembra 1938 vypuklo v Sudetách nacistické povstanie, ktoré československé ozbrojené sily rýchlo potlačili. SdP bola 16. septembra 1938 zakázaná a jej predstavitelia utiekli do Nemecka. Po stroskotaní sudetského povstania vyslal Hitler do českého pohraničia ozbrojené teroristické skupiny. Západným mocnostiam súčasne nahováral, že odtrhnutím Sudet od Československa budú splnené všetky územné požiadavky nacistického režimu. Po silnom nátlaku z Londýna a Paríža pristúpil Hodžov ministerský kabinet 21. septembra 1938 na požiadavku, aby sa ČSR vzdala pohraničných oblastí, v ktorých žilo viac ako 50 % Nemcov. Česká a čiastočne aj slovenská verejnosť reagovala na toto rozhodnutie rozhorčením, ktoré 22. septembra 1938 vyvrcholilo generálnym štrajkom. Prezident Beneš potom vymenoval novú vládu na čele s generálom Janom Syrovým a večer 23. septembra 1938 vyhlásil všeobecnú mobilizáciu.

DIKTÁT VELMOCÍ

Dňa 27. septembra 1938 pohrozil Hitler vojenským zákrokom proti ČSR, pokiaľ neodovzdá Nemecku sudetské územia

do 14. hodiny nasledujúceho dňa. Chamberlain krátko pred vypráním tohto ultimáta informoval nacistického vodcu, že „všetko podstatné môže dostať bez vojny a bez odkladu.“ Zároveň požiadal talianskeho fašistického diktátora Benita Mussoliniho, aby sprostredkoval konferenciu európskych mocností o nemeckých územných nárokoch.

Rokovania o sudetskej kríze sa začali v Mníchove 29. septembra 1938 bez účasti československých zástupcov. Krátko po polnoci 30. septembra 1938 podpísali Hitler, Chamberlain, Daladier a Mussolini dohodu o odstúpení českého pohraničia a Petřalky Nemeckej ríši s dodatkami, ktoré obsahovali garancie nových hraníc ČSR a zaväzovali československú vládu, aby v priebehu troch mesiacov vyriešila postavenie poľskej a maďarskej menšiny. Ministerský kabinet generála Syrového ešte v ten istý deň mnichovský verdikt prijal.

DÔSLEDKY MNÍCHOVSKEJ DOHODY

Bezprostredným dôsledkom mnichovského diktátu bolo nútené odstúpenie Sudet a bratislavského predmostia Nemecku. ČSR tak prišla o 30 % svojho územia s takmer 34 % obyvateľstva. Nacisti sa súčasne zmocnili bez boja obrovských priemyselných kapacít a pohraničných opevnení. Ďalším dôsledkom mnichovskej dohody bol